

се помохамеданчи, е миналъ презъ ножъ или избѣгвалъ въ гората. Българитѣ приели чужда вѣра, но езика си не дали. Заедно съ него си запазили и всички български нрави и обичаи. Въ турско време тѣ бѣха повече незачитани отъ българитѣ християни. Отъ тѣхъ не излѣзе никакъвъ ученъ, нито пъкъ нѣкой зае нѣкаква висша военна или административна служба. Презъ Балканската война, щомъ нашитѣ войски разбиха границата, всички българи-мохамедани се разбѣгаха по домоветѣ си. Освенъ това, нѣмаше и никакви брачни връзки между турци и българи-мохамедани. Затова тѣ заслужаватъ всичкото наше състрадание и покровителство, а не да ги наричаме съ обидната дума „помаци“.

Въ планинската частъ на Родопа живѣе население около 400,000 души, отъ които 258,000 души българи (въ това число и българитѣ-мохамедани) 142,000 души турци. Други народности почти нѣма. Забележително е, че въ планинската частъ никога грѣкъ не е заседвалъ.

Поминѣкътъ въ Родопската областъ въ миналото се крепѣше на абаджийството и скотовѣдството. Следъ поставяне на южната граница, която пресѣче достъпа къмъ Бѣломорието, скотовѣдството съвършено отпадна. Поради това, пъкъ и поради развитието на текстилната индустрия, унищожено е и абаджийството. Животътъ сега се крепи най-главно върху тютюнопроизводството и на горското стопанство. За оживяване на поминѣка много прѣчи липсата на желѣзопѣтни съобщения. Желѣзници имаме само до Кърджали и Момчилградъ и до Лѣджане—Чепино. Шестъ околии въ вѣтрешността стоятъ безъ желѣзници. Тѣ сж ония съ срѣдища: Девинъ, Смолянъ, Златоградъ и Ивайловградъ. Поради труднитѣ съобщения, макаръ и всички околийски срѣдища да сж свързани съ шосета, коньтъ и мулето и магарето, пъкъ и камилата още си оставатъ най-главното превозно срѣдство въ Родопата.

Разгънемъ ли страницитѣ на историята — обща и българска — ние ще видимъ, че поради своитѣ естествени